دریچه **محمد درویش؛** فعال محیط‌زیست

اهمیت نگهداری از یک میلیارد اصله نهال کاشته شده

۱۲میلیون هکتار کل مساحت جنگل‌های ایران است که شامل جنگل‌های هیرکانی در ۳استان گلستان و مازندران و گیلان، جنگل‌های ارسباران در اردبیل و آذربایجان‌شرقی، رویشگاه زاگرسی که ۱۴استان غربی کشور را شامل می‌شود؛ جنگل‌های حرا و مانگرو در استان‌های بوشهر، هرمزگان و جنوب سیستان‌وبلوچستان می‌شود. لکه‌های جزئی از رویشگاه‌های جنگلی نیز در مرکز ایران که به منطقه ایرانی و تورانی شهرت دارد و در اطراف ارسنجان و سبزوار واقع شده نیز رویشگاه‌های پسته وحشی یا بنه و جنگل‌های تاغ وجود دارد.

مهم‌ترین طرح در احیای جنگل‌های ایران

در نیم‌قرن اخیر نیز ۲میلیون هکتار جنگل‌کاری در مناطق بیابانی کشور، بیشتر در مرکز و شرق استان اصفهان، نائین، اردستان، بخش‌هایی از سیستان، خراسان و سمنان و کرمان و اطراف کاشان انجام شده است. جنگل‌کاری در این مناطق نیز بیشتر با هدف تثبیت شن‌های روان صورت گرفته است. اما از آن ۲میلیون هکتار جنگل‌کاری انجام شده تنها یک‌میلیون هکتار باقی است و یک‌میلیون هکتار از جنگل‌های این منطقه نیز از بین رفته و نابود شده است. حالا به جرأت می‌توان گفت که طرح کاشت یک‌میلیارد اصله نهال در کشور می‌تواند با فاصله بسیار زیاد از تمام طرح‌های گذشته، مهم‌ترین طرح احیای جنگل‌های ایران باشد که در شرایط فعلی ایران نیاز بسیاری به آن دارد. طرح کاشت یک‌میلیارد نهال در ایران در فاصله ۴سال اگرچه طرح بسیار مهمی است اما پیش‌نیازهایی نیز لازم دارد.

ضرورت قرق مناطق نهال‌کاری شده

از ابتدای انقلاب تاکنون کاشت و بذرپاشی بیش از ۲میلیارد نهال در کشور انجام شده است. اگر این میزان نهال به عمل می‌آمدند الان ۲میلیارد درخت و نهال در کشور داشتیم. متأسفانه نه‌تنها این نهال‌ها جان نگرفتند که یک‌میلیارد نهال دیگر هم از دست رفتند. چون متولیان نتوانستند مناطقی را که بذرپاشی و نهال‌کاری کردند قرق کنند یا با جامعه محلی به تفاهم برسند که دام خود را برای چرا به آن مناطق نبرند. بنابراین الزام موفقیت در طرح کاشت یک‌میلیارد نهال از همین حالا درختداری است که از درختکاری نیز مهم‌تر است. به همین دلیل باید از همین حالا که آغاز طرح است، از چرای دام در مناطقی که نهالکاری می‌شوند جلوگیری کرد.

نابودی ۸ میلیون هکتار جنگل در ۱۰۰ سال اخیر

براساس برآوردهای کارشناسی ایران ۱۰۰سال قبل ۲۰میلیون هکتار جنگل داشت که از ۱۰۰سال گذشته تاکنون ۸میلیون هکتار از جنگل‌های خود را از دست داده است. مهم‌ترین دلیل نابودی جنگل‌ها در نیمه نخست قرن اخیر، جنگ‌ها و تبدیل درختان جنگل‌ها به زغال برای برطرف کردن نیازهای مربوط به پخت‌وپز و گاه تامین سوخت مورد نیاز بود. در ۵۰سال دوم اما تبدیل جنگل‌ها به اراضی کشاورزی و تغییر کاربری آنها برای ویلاسازی و تبدیل سطوح جنگلی به مناطق صنعتی یا توسعه شهرها، گازکشی و کشیدن خطوط نیرو، دلیل اصلی از دست رفتن بخش دیگری از ۸میلیون هکتار نابود شده از جنگل‌های ایران در یک قرن اخیر بوده است. در ۲دهه اخیر اما تغییرات اقلیمی و سدسازی‌ها بخشی دیگر از جنگل‌های ایران را نابود کرده است. بخش زیادی از رویشگاه‌های زاگرسی و هیرکانی کشور در مخازن سدها مدفون شده‌اند و حتی در ارومیه و ارسباران با ساخت ۹۹سد، رویشگاه‌های جنگلی و مرتعی این مناطق در مخزن سدها دفن شده‌اند.

لزوم توافق با عشایر و جامعه محلی برای ماندگاری درختان

به همین دلیل در صورتی که طرح کاشت یک‌میلیارد اصله درخت در کشور با موفقیت اجرا شود و نگهداری از درختان کاشته‌شده نیز موفق باشد، ۳میلیون هکتار به رویشگاه‌های جنگلی کشور افزوده می‌شود. نهال‌هایی که در جنگل‌های شمال کشور کاشته شوند، نیاز آبی زیادی ندارند و می‌توانند به‌طور طبیعی رشد کنند. اما مهم‌تر از تامین آب برای این درختان، توافق با عشایر و جامعه محلی برای ممنوعیت ورود دام به‌ویژه گونه بز به مناطقی است که نهال‌کاری در آنها انجام می‌شود. بزها از آنجا که از سرشاخه درختان تغذیه می‌کنند و توان بالا رفتن از درخت‌ها را دارند اجازه رشد به درختان به‌ویژه نهال‌ها را نمی‌دهند و به‌اصطلاح رشد نهال را در نطفه خفه می‌کنند. تجربه قرق مناطق برای ایجاد رویشگاه‌های طبیعی در برخی نقاط کشور آزموده شده است. مثلا در کهگیلویه و بویراحمد منطقه‌ای به وسعت هزار هکتار قرق شد و جالب آنکه ۲۰۰هزار اصله نهال در این منطقه به‌صورت طبیعی رویید. در جنگل‌های شمال کشور نیز که مشکل جدی آب برای رویشگاه وجود ندارد، اگر قرق صورت بگیرد ظرف ۱۰سال جنگل‌های شمال به‌طور کامل احیا می‌شوند.

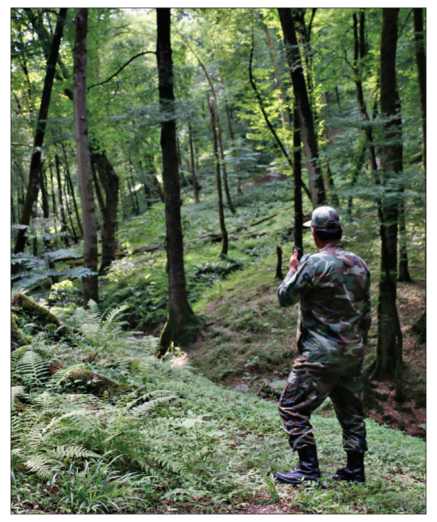

۳میلیون هکتار جنگل با کاشت یک‌میلیارد اصله درخت

ایران در ۱۰۰صد سال اخیر ۸میلیون هکتار از جنگل‌های خود را از دست داده و سطح جنگل‌ها از ۲۰میلیون هکتار به ۱۲میلیون هکتار رسیده است

گزارش گروه زیست‌بوم

یک‌میلیارد اصله درخت قرار است تا پایان سال ۱۴۰۶ در ایران کاشته شود. این طرح گامی جدی برای احیای جنگل‌های ایران، احیای مراتع، بیابان‌زدایی، کنترل توفان‌های گردوغبار و تامین نیاز صنایع به چوب موردنیاز به جای جنگل تراشی در ایران است که در دولت سیدابراهیم رئیسی آغاز شده است. براساس ارزیابی‌های صورت گرفته از سوی متخصصان جنگل، ایران تا همین ۱۰۰سال قبل ۲۰میلیون هکتار جنگل داشت، اما با آغاز سده جدید با رخ‌نمایی جنگ‌ها، نیاز مردم به هیزم برای پخت‌وپز و تامین گرما و انرژی فسیلی در نیمه نخست قرن جدید و پس از آن با توسعه شهرها، صنایع و تغییر کاربری جنگل‌ها به زمین‌های کشاورزی و ویلاسازی و... و البته در ۲دهه اخیر با سدسازی‌های فراوان بیش از ۸میلیون هکتار از جنگل‌های خود را از دست داد. حالا ایران مانده است و ۱۲میلیون هکتار جنگل در شمال، جنوب و مرکز؛ رقمی که قرار است با اجرای موفق طرح کاشت یک‌میلیارد اصله درخت ۳میلیون هکتار عرصه جنگلی به خاک ایران اضافه کند و مساحت جنگل‌های کشور را به ۱۵میلیون هکتار برساند.

این گزارش توصیفی از وضعیت جنگل‌های ایران، جزئیات طرح کاشت یک‌میلیارد اصله درخت در نقاط مشخص شده کشور و هدف از توسعه جنگل‌های ایران را تشریح کرده است.

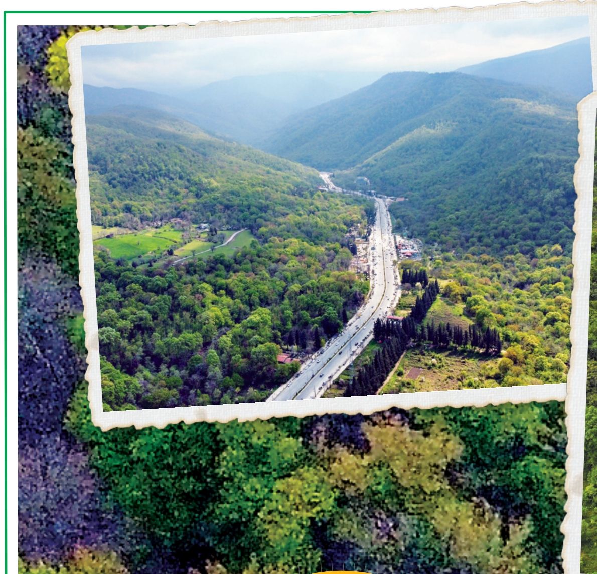

عکس: همشهری/ حامد خورشیدی

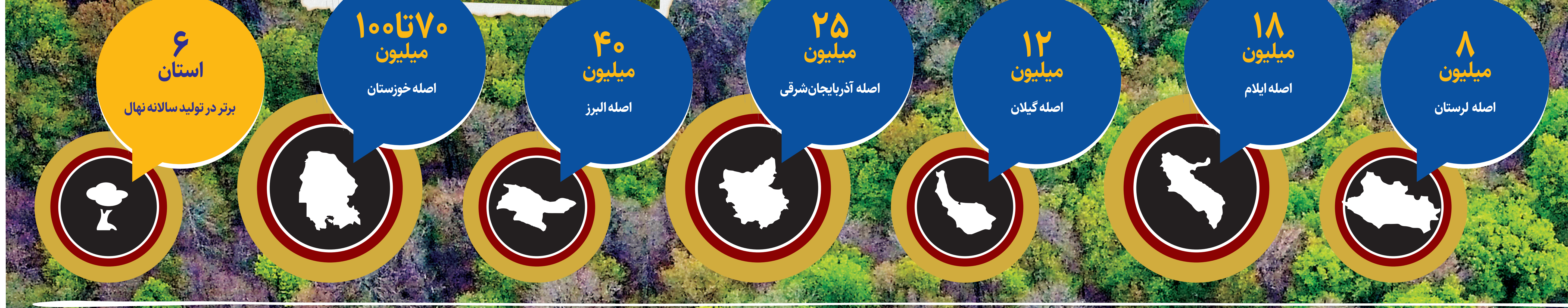

مدت زمان کاشت یک‌میلیارد اصله نهال	۴سال
بودجه مورد نیاز برای اجرای طرح	۱۸۰۰۰ میلیارد تومان

هدف از اجرای طرح

احیای جنگل‌ها	احیای مراتع	بیابان‌زدایی	کنترل توفان‌های شن و گردوغبار

افزایش سرانه فضای سبز به ۱۵مترمربع تا سال ۱۴۰۶ براساس ماده ۲۲قانون هوای پاک

پاسخ به نیاز چوبی کشور و تامین ۲۰درصد چوب موردنیاز کشور

تعداد سالانه کاشت نهال در جنگل و مرتع	۲۵۰ میلیون نهال
نیاز آبی برای تولید هر نهال	۱۰۰ لیتر
مساحت جنگل‌های سراسر ایران	۱۲ میلیون هکتار
سطح نابود شده از جنگل‌ها در ۱۰۰سال اخیر	۸ میلیون هکتار
میزان کاهش مساحت جنگل‌های شمال کشور نسبت به سال ۱۳۸۴	۱۳۷هزار و ۳۸۶هکتار
سهم باغات، زراعت چوب و واردات در تامین چوب کشور	۵میلیون مترمکعب
هزینه تولید هر نهال	۶۰۰۰ تومان
نرخ زنده‌مانی جنگل‌کاری	۶۰ درصد
مساحت جنگل‌های ایران در ۱۰۰سال قبل	۲۰ میلیون هکتار
مساحت جنگل‌های شمال کشور براساس نقشه‌برداری ۱۳۹۴	۲میلیون و ۷۳هزار هکتار
نیاز سالانه کشور به چوب	۱۲میلیون مترمکعب
میزان واردات سالانه چوب به کشور	۱٫۵میلیون مترمکعب

کشورهای صادرکننده چوب به ایران:

روسیه، اوکراین، بلاروس، گرجستان، ترکیه، مالزی

استفاده از گونه‌های بومی در طرح کاشت یک میلیارد نهال

مدیر طرح کاشت یک میلیارد درخت در کشور از سود اقتصادی بالای این طرح برای صنایع و منابع طبیعی کشور خبر داد

گفت و گو

روز نمادین کاشت درخت دیروز برگزار شد و قرار است تا ۴سال آینده یک میلیارد درخت کاشته شود. مشارکت ایران برای کاشت یک میلیارد درخت، بخشی از برنامه جهانی کاشت یک تریلیون درخت تا سال ۲۰۳۰ است. این طرح با استقبال بسیاری از کشورها مانند عربستان مواجه شده و این کشور تصمیم گرفته تا سال ۲۰۳۰، ۵۰میلیارد درخت بکارد که ۱۰میلیارد را در داخل مرزهای خودش و ۴۰میلیارد را در خارج از مرزهای خودش خواهد کاشت. رضا احمدی، مدیر طرح کاشت یک میلیارد درخت که در رویشگاه زاگرسی ۳۲سال نهال پرورش داده و تجربه زیادی برای اجرای جنگل‌کاری در استان‌های کشور به‌دست آورده معتقد است این کار شدنی است اگر همه پشت آن بایستیم.

با توجه به وضعیت رویشگاه‌های کشور چه گونه‌هایی قرار است در این طرح کاشته شود؟

در ۵ناحیه رویشی کشور ۱۴.۳میلیون هکتار رویشگاه‌های جنگلی داریم. این جنگل‌ها ۸,۷درصد از اراضی را شامل می‌شود. بخش عمده‌ای از این جنگل‌ها ارگانیک(طبیعی) است و کسی آن را آبیاری نمی‌کند. انتخاب گونه‌ها با الهام از طبیعت است. علاوه بر انتخاب گونه، پرورش نهال گونه‌ها یعنی سازگار کردن آنها با خشکسالی‌های پیاپی، فقر خاک، تنش‌های زیست‌محیطی، سازگاری با ارتفاع از سطح دریا و مطابقت با نقشه‌های دما و بارش، عرض جغرافیایی و در کل شرایط رویشی منطقه مدنظر بوده است. در این کار از کمک محققان با تجربه مؤسسه تحقیقات جنگل و مراتع کشور استفاده شده است. با توجه به اینکه ایران در منطقه خشک زمین قرار دارد و میزان تبخیر در اینجا بسیار بالاست و به نسبت وسعت سرزمین، جنگل‌های کمی داریم پرسش اصلی این بود که آیا باید دست روی دست بگذاریم و کاری نکنیم؟ رمزگشایی از طبیعت به ما نشان می‌دهد که طبیعت درون خود پدافند غیرعامل دارد. به‌طور مثال در سال‌های گذشته دیدیم که بخشی از درختان بلوط به‌دلیل افزایش دما و بروز پدیده گردوغبار و کمبود بارش از دست رفت. ولی در همین شرایط درختان زالزالک، بنه، شن، تای، کیکو و پایه‌های مقاوم بلوط از بین نرفت. هیچ گونه غیربومی در استان‌ها کاشته نخواهد شد و با توجه به شرایط بارندگی‌ها و مدل‌های تغییرات و آشفتگی‌های اقلیمی که دنیا درگیر آن است عمل خواهیم کرد.

آب مورد نیاز این طرح را از کجا تامین خواهید کرد؟ آیا به منابع آبی فشار مضاعف نخواهد آورد؟ پاشنه آشیل طرح‌های جنگل‌کاری، نگهداشت درختان است. ضمن اینکه نهال در چند سال اول در تنش‌های آبی بسیار آسیب‌پذیر است؟

این کشور در قرن‌های گذشته تجربه خشکسالی‌های طولانی را داشته است. هم‌اکنون ما مناطق خشک و فراخشک بسیاری داریم. نحوه مدیریت سنتی آب در استان‌های یزد، اصفهان، سیستان و بلوچستان و بخش‌های زیادی از خوزستان نشان می‌دهد که می‌توان از این خشکسالی‌ها عبور کرد. اگر بتوانیم فرایند پیچیده و حساس تولید بذر، کاشت در گلدان و کاشت نهال در عرصه را به‌صورت علمی ادامه دهیم و از مشارکت مردم برای نگهداشت آن استفاده کنیم، می‌توانیم از چالش منابع آبی عبور کنیم. به‌طور مثال گونه‌هایی مثل بلوط، کیلکوم، شمر، تای، بنه و زالزالک که قرار است در زاگرس کاشته شوند گونه‌هایی هستند که از طبیعت همان منطقه به‌دست آمده‌اند در نتیجه درجه سازگاری آنها اثبات شده است. ضمن اینکه یک میلیارد درخت به مرور زمان کاشته خواهد شد و ما در این فاصله اشکالات کار را خواهیم گرفت.

> از کمک محققان با تجربه مؤسسه تحقیقات جنگل و مراتع کشور برای تدوین طرح کاشت درختان استفاده شده است

چه تغییراتی باید در درخت‌کاری بدهیم؟

بدون تامین آب پایدار نباید درخت‌کاری صورت بگیرد. کاشت نهال در پاییز نیاز آبی نهال‌ها را در آینده به حداقل می‌رساند. میزان و دفعات آبیاری طی زمان باید کاهش یابد و آب مورد استفاده نیز باید از پساب‌های تصفیه شده صورت بگیرد. ما ظرفیت رواناب را نادیده می‌گیریم. بیش از ۵۰درصد از باران‌ها تبدیل به رواناب و سیلاب در پایین‌دست می‌شود. عملیات فنی کاشت درختان باید به گونه‌ای باشد که نهال بیشترین آب را جذب کند. تلفیق نهال‌کاری و آبخیزداری حتی در مناطق شهری می‌تواند این طرح را موفق کند. از آنجا که سطح تبخیر در کشور بالاست و بادهای شدید منجر به خشکی بستر خاک می‌شود باید نحوه کاشت را نیز تغییر داد. پیش از این نهال در عمق ۳۰سانتی‌متری سطح زمین کاشته می‌شد اما حالا باید این عمق افزایش یابد. به استان‌ها اعلام کرده‌ایم با توجه به خط رطوبتی خاک، گونه‌های مختلف را در عمق بیشتر بکارند. در ایلام با کاشت درختان در ۱,۲متر از سطح زمین و قرار دادن بالشتک خاکی نهال را از دسترس خورشید دور نگه داشته و نتایج بهتری به‌دست آورده‌ایم. استفاده از تجهیزات جاذب آب به‌دلیل هزینه بالا ممکن نیست، ولی باتوجه به توصیه اهالی بومی گونی کنفی و پنبه‌ای دور ریشه گیاه می‌کشیم تا آب بیشتری در زمان بیشتری نگه دارد. از لاش‌برگ‌های منطقه نیز استفاده شده تا مانع از نفوذ سریع آب در خاک شود، از کود پوسیده دام کوچک به‌عنوان سلولز در ریشه نهال استفاده کردیم تا علاوه بر رساندن مواد آلی به خاک منجر به نگهداشت آب در دمای بالا شود.

طرح درنهایت چه مشکلاتی را برطرف خواهد کرد؟

این طرح یک طرح چند منظوره است. مهم‌ترین ویژگی‌اش این است که جنگل‌های کشور را افزایش و حفاظت از جنگل‌های موجود را تا حدودی تضمین می‌کند. کاشت سالانه ۲۵۰میلیون نهال در عرصه‌های طبیعی کشور توسط معتمدین محلی و نیروهای سازمانی منابع طبیعی ضریب حفاظت را افزایش می‌دهد.

سال‌هاست که بهره‌برداری از جنگل‌های کشور متوقف شده که کار بسیار خوبی هم بود. ولی صنایعی داریم که کارشان با چوب است و مجبورند خمیر چوب را با خارج کردن ارز وارد کنند. در این طرح بیش از ۳۰۰هزار هکتار برای کاشت درختان سریع‌الرشد درنظر گرفته‌ایم. صاحبان صنایع درختان را می‌کارند و نگهداری و بهره‌برداری می‌کنند. سازمان منابع طبیعی فقط نظارت را بر عهده دارد. این به معنی واگذاری دائمی زمین نیست. تاکنون ۶میلیون هکتار عرصه ملی به صنایع داده شده است. براساس ماده ۲۲فصل سوم از ضوابط واگذاری اراضی ملی، افرادی که زمین به آنها واگذار می‌شود موظفند ۲۵درصد از آن عرصه را فضای سبز ایجاد کنند. ۲۵درصد یعنی ۱,۵میلیون هکتار. بنابراین اگر در هر هکتار هزار اصله درخت کاشته شود، بدین معناست که براساس زمین‌هایی که تاکنون واگذار شده، صنایع باید ۱,۵میلیارد نهال کاشته باشند. صنایع می‌توانند با بازچرخانی حقابه نیز از درختان نگهداری و در فرایند زراعت چوب سود کسب کنند.

بنابراین کاشت یک میلیارد اصله درخت، منافع مالی زیادی برای صنایع و منابع طبیعی کشور دارد.

کمک به طبیعت ایران

گزارش ۲

طرح مردمی کاشت یک‌میلیارد درخت در ایران با هدف کاهش گازهای گلخانه‌ای، جلوگیری از تخریب منابع طبیعی و سرزمین و در راستای انجام تعهدات بین‌المللی برنامه‌ریزی از سال آینده اجرا می‌شود. قرار است این برنامه راهبردی ۴ ساله (۱۴۰۶-۱۴۰۲) با کمک‌های مردمی (از افراد تا صاحبان صنایع) و مدیریت سازمان منابع طبیعی اجرایی شود.

برخی از منتقدان طرح معتقدند که این طرح بزرگ‌تر از آن است که بتوان در ۴ سال آن را به جایی رساند، اما متولیان منابع طبیعی کشور معتقدند از آنجایی که سرعت پدیده بیابان‌زایی به‌مراتب بیشتر از سرعت مقابله کردن با این پدیده است، نمی‌توان دست روی دست گذاشت. باید به طبیعت کمک کرد تا با وجود برداشت‌ها، احیا شود.

برآوردهای اولیه نشان می‌دهد که طرح کاشت یک‌میلیاد درخت ۱۸هزار میلیارد تومان اعتبار برای ۴سال نیاز دارد و قرار است بخش عمده آن را بخش خصوصی متقبل شود.

تولید سالانه ۲۵۰میلیون نهال خوب

- سهم بخش خصوصی: تولید ۱۲۰میلیون اصله نهال در سال
- سهم بخش دولتی: تولید ۱۳۰میلیون اصله نهال در سال

منافع جانبی طرح

- جلوگیری از قاچاق چوب
- میزان قاچاق چوب در ۶ماهه نخست سال ۱۴۰۰: ۲۵۳۹مترمکعب
- میزان قاچاق چوب در ۶ماهه اول سال ۱۴۰۱: ۳۰۸۵مترمکعب
- افزایش ۲۲درصدی کشف قاچاق چوب
- افزایش ۵۳درصدی قاچاق زغال

- افزایش ۱۸۹درصدی کشفیات محصولات فرعی مرتعی

جلوگیری از فرسایش خاک

- حد مجاز فرسایش خاک ۲.۴ تن در هکتار
- میانگین میزان فرسایش در کشور ۱۶تن در هکتار
- خسارت ۲۸میلیارد دلاری در سال
- کنترل فرسایش آبی
- اراضی تحت تأثیر فرسایش آبی: ۱۲۵میلیون هکتار

وضعیت آبخیزداری در کشور

- آبخیزداری شده: ۲۰میلیون هکتار
- بدون آبخیزداری: ۹۰میلیون هکتار
- اعتبار آبخیزداری امسال: ۳۰۰میلیون یورو

برنامه درختکاری در کشورهای همسایه تا سال ۲۰۳۰

- پاکستان: ۱۰میلیارد اصله درخت
- ترکیه: ۴,۵میلیارد اصله درخت
- عربستان: ۵۰میلیارد اصله درخت

جنگل‌های شمال از سال ۱۳۷۰، ۶۹ بیماری و آفت گرفتند

- یک میلیون و ۴۹۰هزار هکتار جنگل‌های زاگرس نیز تحت تأثیر زوال و خشکیدگی بلوط

چه‌کسی می‌کارد و چه‌کسی نگه می‌دارد؟

- طرح کاشت یک‌میلیارد درخت را مردم اجرا خواهند کرد. سازمان آبخیزداری برنامه‌ریزی و تولید نهال و تعیین طرح برای هر منطقه را انجام می‌دهد و از مشارکت مردم برای کاشت و نگهداری درختان استفاده خواهد شد. بخشی از مردم، فعالان محیط زیست و داوطلبان هستند و بخش دیگر دستگاه‌های دولتی و غیردولتی؛ مثل آموزش عالی، هلال احمر، صنایع دفاعی، صنایع پتروشیمی، آموزش و پرورش و.... صنایع بزرگ نیز در اجرای طرح کمک خواهند کرد. بخش نگهداری از این درختان نیز به مردم سپرده خواهد شد که ممکن است این مردم مسئولان یک معدن یا صنایع پتروشیمی یا داوطلبان و تشکل‌های مردم‌نهاد حامی محیط‌زیست باشند.

این طرح چه مشکلی را حل خواهد کرد؟

۱-احیای جنگل‌ها
- نابودی ۷میلیون هکتار از جنگل‌های زاگرس
- نابودی ۲میلیون هکتار از جنگل‌های هیرکانی

۲- کنترل گسترش بیابان‌ها
- بیابان‌زایی سالانه: یک‌میلیون هکتار
- بیابان‌زدایی سالانه: ۳۰۰هکتار

۳-زراعت چوب
- سهم زراعت چوب در طرح یک‌میلیارد درخت: ۳۰۰ میلیون اصله نهال

۴-ارتقای سرانه فضای سبز در اطراف شهرها
- سرانه فضای سبز جنگلی هر ایرانی ۶تا ۷مترمربع
- پس از اجرای طرح ۱۵مترمربع
- میانگین جهانی ۲۰تا ۲۵مترمربع
- نمونه موفق درختکاری: دشت عباس خوزستان، مهران ایلام، زابل سیستان و بلوچستان، خراسان رضوی، آذربایجان‌ها
- احتمال از بین رفتن ۱۰درصد نهال‌ها

اعداد سبز **عباسعلی نوبخت؛** رئیس سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری

سال آینده ۳۱۰میلیون اصله نهال تولید می‌شود

امنیت غذایی در ایران به‌دلیل به‌وجود آمدن تغییرات اقلیمی در خطر است و به همین دلیل باید بر توسعه نهال‌کاری تأکید داشت. امنیت زیستی که حلقه اتصال امنیت ملی و امنیت غذایی است نیز در معرض خطر قرار گرفته است؛ به همین دلیل درصدد کاشت یک‌میلیارد درخت هستیم.

حدود ۴۰هزار روستا در کشور داریم که در اطراف بخش قابل‌توجهی از آنها عرصه‌های منابع طبیعی وجود دارد؛ بنابراین می‌توان از آنها در قالب ایجاد پارک‌های روستایی استفاده کرد و به مردم نهال ارائه شود تا بکارند و بدین‌ترتیب فضای سبز ایجاد شود.

براساس ماده ۲۲ قانون هوای پاک، حداکثر تا ۱۰ سال پس از ابلاغ این قانون، شهرداری‌های شهرهای بالای ۵۰هزار نفر جمعیت موظفند با همکاری وزارت نیرو و ادارات منابع طبیعی شهرستان، سرانه فضای سبز خود را حداقل به ۱۵مترمربع برسانند. تولید و تأمین نهال مورد نیاز (گونه‌های با نیاز آب کم، مقاوم و بومی) برعهده ادارات منابع طبیعی و عملیات کاشت، نگهداری و بهره‌برداری برعهده شهرداری‌هاست. وزارت نیرو موظف به تأمین منابع آب موردنیاز از محل پساب شهر ذیربط، مشروط به استفاده از روش‌های نوین آبیاری توسط شهرداری است. باید به شهرداری‌هایی با ظرفیت بالای ۵۰هزار نفر جمعیت، نهال ارائه دهیم تا بکارند. به‌طور کلی عرصه‌های زیادی برای نهال‌کاری وجود دارد. براساس آمایش‌های انجام شده در هر هکتار از مناطق رویشی مختلف کشور حدود ۴۰۰ اصله نهال می‌توان کاشت و یک‌میلیارد اصله نهال به ۲.۵ میلیون هکتار عرصه نیاز دارد. تنها مسئله توسعه نیست؛ چراکه علاوه بر آن مناطق بسیاری هم برای احیا وجود دارند و عرصه برای فعالیت زیاد است و همه جوانب نیز به‌صورت دقیق بررسی شده است. برش‌های استانی مربوط به سال آینده با توجه به ظرفیت‌های موجود در استان‌ها تهیه و ارسال شده و در مجموع ۳۱۰میلیون اصله نهال قرار است درسال ۱۴۰۲ در استان‌ها تولید شود.

نقل‌قول خبر

شناسایی مناطق مستعد نهال‌کاری

محمدتقی شعبانیان، معاون امور جنگل سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور: در طرح کاشت یک‌میلیارد اصله درخت مناطقی را که مستعد نهال‌کاری است مشخص کرده‌ایم و از نظر زمانی و مکانی مشخص است چه فعالیت‌هایی باید در آن مناطق انجام شود. نقاط ضعف و قوت نیز آسیب‌شناسی شده است تا این طرح با کمترین اشتباه انجام شود. یکی از نکات مهم برای عدم‌موفقیت در طرح‌های گذشته، نداشتن تکنیک‌های مناسب، انتخاب گونه‌های نامناسب و عدم‌نگهداشت بود. اما در طرح جدید موافقتنامه‌هایی منعقد شده است که تا ۴ سال برخی بخش‌ها نگهداشت نهال‌های کاشته شده را انجام دهند.

تولید ۲۵۰میلیون نهال در سال

یوسف مرادی، مدیرکل دفتر ترویج، آموزش و مشارکت‌های مردمی سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری: حدود ۴۰هزار روستا در کشور داریم که تمام آنها در بستر منابع طبیعی کشور هستند و در این محدوده سالانه ۱۰۰هزار تن عسل و ۴۵۰تن گوشت و ۲میلیون تن چوب تولید می‌شود و تمام اینها حاصل همکاری مردم با سازمان منابع طبیعی است و بستر خوبی برای کاشت نهال هستند. تولید یک نهال نیز ۶هزار تومان هزینه دارد و ظرفیت تولید سالانه ۲۵۰میلیون نهال در کشور وجود دارد. نیاز آبی هر نهال نیز ۱۰۰لیتر آب است. این در حالی است که بسیاری از صنایع همچون تولید کفش چرم، خودرو و... بیش از این میزان به آب نیاز دارند. بسیاری از نهالستان‌هایی که برای کاشت نهال برگزیده شده‌اند هم مجوز و سهمیه آب دارند و قرار نیست به‌دنبال مجوز باشیم تا آب مورد نیاز را از متولیان دریافت کنیم. حتی نهال‌ها در بسیاری از مناطق همچون زاگرس نیازی به آبیاری ندارند. در بسیاری از مناطق نیز محافظت از نهال‌های کاشته شده به‌طور طبیعی انجام می‌شود.

زنده نگه داشتن یک‌میلیارد اصله درخت

رسول اشرفی‌پور، رئیس شورای‌عالی جنگل: نرخ زنده‌مانی جنگل‌های کاشته شده توسط سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری در ایران بالای ۶۰درصد است و نکته این است که صرف‌نظر از جنگل‌کاری‌هایی که انجام می‌دهیم در طرح کاشت یک‌میلیارد اصله نهال می‌خواهیم پررنگ‌تر از گذشته این کار را انجام دهیم. در بعضی از شهرک‌های صنعتی جنگل‌کاری‌ها موفق و در برخی مناطق ناموفق بوده است. در حوزه راه‌وشهرسازی هم جنگل‌کاری‌هایی که به‌صورت مشترک انجام دادیم در بسیاری از موارد تولی‌گری خود را به خوبی انجام ندادند. اما نرخ زنده‌مانی جنگل‌کاری در حوزه منابع ملی که خود سازمان انجام داده در کل کشور بیش از ۶۰درصد بوده است.